

ישב עליו יטמא".

ראוי לישיבה אינו מקבל טומאת מדרס הזב החמורה⁽⁵³⁾.

אבל, ואין אומרים בכלי הטמא בטומאת אב הטומאה, כשהוא "טמא מת": עמוד ונעשה מלאכתנו הקודמת⁽⁵⁴⁾. והיינו, שאפילו אם נשבר הכלי הטמא בטומאת מת, ואינו ראוי עוד למלאכתו הראשונה, עדיין הוא טמא בטומאתו הקודמת, כל שראוי הוא עדיין למלאכה אחרת.

ורבי יוחנן אומר: אף אומר בכלי שהוא טמא מת: עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה. וכל כלי הטמא בטומאת מת שנשבר עד ששוב אינו ראוי עוד למלאכתו שבשעת טומאה, הרי הוא טהור.

ואם כן קשה דברי רבי יוחנן הסותרים: שלענין טומאת זוג אמר לעיל שטמא אף בלא ענבל, הואיל וראוי לגמע בו מים. וכאן הוא אומר שהכלי טמא רק אם אפשר

"אשר ישב" בצירה, בלשון הווה מתמשך, כתיב, ולא "אשר ישב" בקמץ, בלשון עבר – ללמדנו, כי רק מי [כלי] שמויחד לישיבה, שיושבים עליו בתמידות, ולא שאירע שישב עליו באופן חד פעמי, הוא שנטמא בטומאת מדרס החמורה על ידי שישב עליו הזב.

יצא כלי זה, שהוא מיועד למדידה ואינו מיועד לישיבה, שאינו נטמא אלא טומאת מגע קלה.

לפי שאומרים לו לזב שהתיישב עליו: עמוד ממנו, ונעשה בו מלאכתנו שנמדוד בו. ולכן אין הוא נחשב מושב.

רבי אלעזר אומר: רק ביחס לטומאת מדרסות אין הוא נטמא, כי אומרים לו למי שעליו: עמוד ונעשה מלאכתנו, ולפי שאינו

הוא עדיין נחשב כלי בטלה טומאת מדרס החמורה ממנו. וקושיית הגמרא היא מהדין השני שנכלל בברייתא זו. והתוספות הקשו אם כן לצורך מה הביאה הגמרא את התחלת הברייתא שמדובר בה רק על הדין הראשון של קבלת טומאה, שאינו שייך לקושיא? ולכן פירשו באופן אחר, ראה להלן. וראה פני יהושע.

54. רש"י. וכפירושו שהובא לעיל. והתוספות מפרשים שהברייתא מדברת רק על קבלת טומאה בכלי שהיה מיועד למדידה [סאה ותרקב] והוא כפה אותו וישב עליו שאינו מקבל טומאת מדרס, משום שאומרים לו עמוד ממה שאתה יושב עליו ונשתמש בו ככלי טהור למלאכתו הקודמת, ונחלקו בטמא מת – דהיינו כלי שלא היה מקבל טומאה [זוג בלי עינבל] והשתמש בו

להחזירו. והרשב"א והריטב"א כתבו שמועיל צירוף הואיל ויש אפשרות להחזירו אפילו על ידי אומן. וראה מהרש"א ושפת אמת.

והחילוק לדינא בין אביי לרבא ורבי יוחנן לענין טומאת זוג, שלפי הטעם של אביי גם העינבל לבד יקבל טומאה, ואילו לרבא ורבי יוחנן רק הזוג יקבל טומאה.

53. רש"י מפרש שנאמרו כאן שני דינים א. ביחס לקבל טומאת מדרס שצריך הכלי להיות מיוחד למדרס, וכשאומרים לו עמוד [ממדרס] ונעשה מלאכתנו [הראשונה] אינו נחשב מיוחד למדרס, ב. ביחס לטהרת כלים, שאם המדרס נטמא כבר בטומאת מדרס החמורה ואחר כך הוא נחלק לשנים, אם הוא עדיין ראוי למדרס נשאר בטומאתו ואם הוא אינו ראוי למדרס אף